

EVLATLIK VE VELAYET HAKKI-TESCİL EDİLMİŞ (KAYITLI) HAYAT ORTAKLIKLARI ALANINDAKİ PROBLEMLER¹

Prof. Dr. Nina DETHLOFF, LL.M.*

Çeviren: Yar. Doç. Dr. Burcu Kalkan OĞUZTÜRK**

Tescil edilmiş (kayıtlı) hayat ortaklıklarına dair hukuki çerçeve şartları (genel şartlar), LPartG'in (Lebenspartnerschaftsgesetz- Hayat Ortaklığı Kanunu)² kabul edilmesiyle birlikte, çocuk ve soy bağı hukuku alanında da önemli ölçüde değişmiştir. Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte tescil edilmiş hayat ortakları için çocuk üzerindeki velayet hakları da belirgin şekilde değişti. Tescil edilmiş hayat ortaklarına üvey çocuklarını evlat edinme hakkı tanındığı gibi, ayrıca bu ortaklıklarda, gerçek ana ya da baba olan tarafın hayat arkadaşına, "küçük velayet hakkı" verilerek çocuklar hakkında gündelik konuları ilgilendiren konularda da söz hakkı sağlandı.

Bu katkı çalışmasında, söz konusu düzenlemeler ile aynı cinsiyete sahip hayat ortaklıklarındaki çocukların hukuki konumunun ne ölçüde geliştiği ve buna göre aile yapılanmasındaki çeşitliliğin dikkate alınmasını sağlayacak daha ne tür yasal düzenlemeler yapılabileceği tartışılmaktadır.

13

I- AYNI CİNSİYETE SAHİP HAYAT ORTAKLIKLARINDA ÇOCUKLARIN DURUMU

Son yıllarda giderek daha normal karşılanan (olağan bir hâl alan) gökkuşağı aileleri (Regenbogenfamilien), farklı yaşam ve aile yapılarının şekil-

¹ "Mit dieser Übersetzung möchte ich meinen herzlichen Dank an Prof. Dr. Nina Dethloff für ihre tatkräftige Unterstützung während meiner Recherchen an dem deutschen, europäischen, internationalen Familienrecht Institut bezüglich meiner Habilitation zum Ausdruck bringen".

* Yazar, Bonn Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Alman- Avrupa ve Uluslar arası Aile Hukuku Enstitüsü direktörü, Avrupa Birliği Aile Hukukunu Komisyonu üyesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi hâkimidir. Yazar, yazının hazırlanmasındaki desteğinden ötürü meslektaş *Christina Hennig*'e teşekkür etmektedir.

** İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

² Çalışmamızda "**Lebenspartnerschaftsgesetz**" olarak geçecek Kanunun Türkçesi Hayat Ortaklığı (yaşam birlikteliği) Kanunu'dur. Adı geçen Kanunun Almanca kısaltması ise "**LPartG**" dir, çevirimizde de Kanunu ifade ederken bu Almanca kısaltma kullanılacaktır.

lendiği toplumun bir parçası haline geldi. Aynı cinsiyetli hayat ortaklıklarının %8'i artık çocuklu bir aile hayatı yaşamaktadırlar³. Yapılan bir araştırmaya göre 6600 olarak belirlenen çocuk sayısının, tahminlere göre aslında 19000'leri bulduğu düşünülmektedir. Yaklaşık 2200 çocuk, günümüz itibariyle tescil edilmiş bir hayat ortaklığında yetişmektedir. Bu çocukların çoğu, lezbiyen ilişki yaşayan çiftler tarafından büyütülmektedir. Çocuklar genellikle, doğal nesep bağı ile bağlı bulunduğu ebeveynlerinin daha önceki heterosexüel ilişkisinin bir ürünü iken, lezbiyen çiftte taraflardan birinin sperm bağışlayıcısından alacağı spermeler yoluyla suni döllenmenin gerçekleştirilmesi şeklinde de çocuk sahibi olma gerçekleşmektedir. Aynı cinsiyetli çiftlerdeki taraflardan birinin daha önce tek başına evlat edindiği ya da koruyucu aile sözleşmesi ile bakımını yüklenmediği çocuğun evlat edinilmesi ise daha az rastlanan bir durumdur.

2001 yılında LPartG ile “tescil edilmiş hayat ortaklığı kavramının” oluşturulmasıyla beraber, aynı cinsiyetteki çiftlerin kurdukları hayat ortaklıkları, birçok açıdan evlilik hukuki kurumu ile yani evlilik sonucu meydana gelmiş ailelerin sahip olduğu hak ve ödevlerle mukayese edilebilir hale gelmiştir. (Burada denilmek istenen aslında şudur: Tescil edilmiş hayat ortaklıkları hukuken tanınır hale geldikten sonra, bu durumdan doğan hak ve yükümlülükler, bir evlilik ilişkisinden doğan hak ve yükümlülüklerle denk bir hale getirilmeye başlanmıştır). Ancak, 2004 tarihli “Hayat Ortaklığı Alanındaki Revizyon Kanunu”ndaki (LPartÜG)⁴ gelişmelere rağmen, özellikle çocuk (soy bağı alanında) hukuku konusunda⁵ halen temel farklılıkların varlığından söz edilebilir. Bu çalışma, sözü edilen konu ile ilgili mevcut hukuki düzenlemelerin, çocuk sahibi olan aynı cinsiyetli birliktelikler alanında yeterli olup olmadığı sorununu tartışmaktadır.

II- EVLAT EDİNME

1- Üvey Evladın Evlat Edinilmesi

1 Ocak 2005 tarihinden itibaren, LPartG § 9, VII uyarınca tescil edilmiş hayat ortaklıklarında, taraflardan birinin öz evladının, diğer hayat ortağı (partner) tarafından evlat edinilmesi mümkün hale gelmiştir. LPartG § 9,

³ Fiili duruma ilişkin olarak *Rupp*, Die Lebenssituation von Kindern in gleichgeschlechtlichem Lebenspartnerschaften, 2009, S. 11 vd.

⁴ Hayat Ortaklığı Hukuku Revizyon Kanunu, BT-Dr 15/3445.

⁵ Bu konudaki farklar için: *Palandt/Brudermüller*, 69.Aufl. (2010), Einl LPartG Rdnr. 2, Dethloff, Familienrecht, 13.md Rdnrn. 44ff., 178f., 15.md. Rdnrn. 18f.

VII 2 ve BGB⁶ 1754/1 uyarınca evlatlığa kabul beyanı ile çocuk, her iki tarafın ortak çocuğu olmaktadır. Özellikle taraflardan birinin suni (yapay) dölleme yolunu seçmesi sonucu doğan çocukların (özellikle lezbiyen çiftlerde yapay dölleme ile hamile kalan ve çocuk doğuran kadının diğer kadın ile) sosyal anneleri ile akrabalık (verwandschaftliche) ilişkilerin kurulmasını sağlayan tek yol olması açısından, üvey evladın evlat edinilmesinin mümkün kılınması önemlidir. Taraflardan birinin diğer tarafın suni döllemesini onaylaması sonucu aileye katılmış olan çocuğun, nesep bağı bulunmayan tarafça evlat edinilmesi ise çok daha uzun ve karışık bir süreç sonunda gerçekleşebilmektedir.⁷ Her şeyden önce çocuk, doğum sonrası uzunca bir süre boyunca yasal güvenceden yoksun kalmaktadır, zira evlatlığın kabulünün onaylanmasına kadar geçen süre boyunca nafaka hakkı ve miras hukukundan doğan hakların aynı cinsiyetli hayat ortaklığındaki diğer tarafa karşı ileri sürülmesi mümkün olmamaktadır. Bu açıdan sorunların taraflar arasında yapılacak sözleşmeler yoluyla halledilmesi başka bir seçenek teşkil etse dahi, bu sözleşmeler özellikle kanunen tanınmış bir ebeveyn-çocuk ilişkisi sonucu doğan hukuki taleplere kıyasen- özellikle kamu hukukundan doğan talepler- daha az koruma sağlamakta ve bu konuda yasal sınırlamalara takılmaktadır.⁸ Bu sebeple aynı cinsiyetli hayat ortaklığındaki çiftlerin ebeveynlik haklarının peşinen tanınması tercih edilebilir bir uygulama olarak görülebilir.⁹ Taraflardan biri diğer tarafın bağışlanmış sperm sonucu suni döllemesine onay verdiği an itibariyle, onay veren taraf da çocuğun doğumu ile doğrudan anne sıfatına sahip olmalıdır. Nasıl farklı cinsiyetli çiftlerde, ortak bir karar sonucu (sperm bağıışı yoluyla) suni döllemenin gerçekleştirilmesi sonucu babalığa itiraz edilemiyorsa (BGB §1600 V ve BGB §1592 Nr. 1, 2) ya da nasıl ki aynı cinsiyetli çiftlerin evlat edinmeleri hukuken aynı anda ebeveyn olmaları sonucunu doğuruyorsa, aynı cinsiyetli çiftlerde (intentionale Elternschaft) salt isteğe yönelik (planlanmış) ebeveynliğin neden

⁶ Alman Medeni Kanunu (Bürgerliches Gesetzbuch) BGB olarak kısaltılacak ve çeviri metninde de bu şekilde kullanılacaktır.

⁷ Bununla ilgili bkz. *Dethloff*, "Assistierte Reproduktion und rechtliche Elternschaft in gleichgeschlechtlichen Partnerschaften-Ein rechtsvergleichender Überblick", in: *Funcke/Thorn*, Die gleichgeschlechtliche Lebensgemeinschaft mit Kindern-Interdisziplinäre Perspektiven (yakında basılacak).

⁸ Özellikle vergi hukukunda karşılaştırmalı olarak: Burada çocuk, vergi yükümlüsü hayat ortağının çocuğu olarak kabul edilmemekte ve böylece hayat ortağının çocuk parasına hak kazanması da söz konusu olmamaktadır.

⁹ Bkz. *Dethloff*, ZKJ 2009, 141 (145f.).

doğrudan hukuki bir sonuç yaratamayacağı zor anlaşılmaktadır. Soy bağına ilişkin sorunun bu şekilde çözülmesi hem çocuğun doğumu ile birlikte müstakbel sosyal annesi ile olan ilişkisinin yasal olarak güvence altına alınmasını, hem de tarafların ikisinin de çocuk konusunda sorumluluk üstlenme yönündeki iradelerini yerine gelmesi sonucunu doğurur. Bu durum, sperm bağışlayıcısının aradaki süre boyunca çıkabilecek olası sorunlar konusundaki sorumluluğunu kaldırması bakımından avantajlıdır.¹⁰ İspanya, İsveç, Norveç ya da İngiltere gibi başkaca ülkelerdeki hukuki gelişmeler çocukla soy bağı bulunmayan tarafı, diğer tarafın çocuğunu evlat edinme durumunda bırakmak yerine aynı cinsiyetli çiftlerin ebeveynliğini doğrudan ve baştan kabul etme yoluna gitmişlerdir.¹¹

Taraflardan birinin bir önceki heteroseksüel ilişkisi sonucu doğmuş olan çocuklarının diğer tarafça evlat edinilmesi yöntemi, farklı cinsiyetli birlikteliklerdeki evlat edinmelerde olduğu gibi uygun bir çözüm yolu teşkil etmemektedir.¹² Evlatlığın kabulünün bir sonucu, evlat edinilen çocuğun soy bağına bulunduğu diğer ebeveyni ve onun akrabaları ile ilişkisinin kesilmesidir (9/7, 2 LPartG, 1755/2 BGB) ki; bu da çocuğun soy bağına bulunduğu ebeveyni ile ilişkisinin iyi yürütmesi durumunda genelde çocuğun aleyhine bir durum teşkil etmesine neden olmaktadır.¹³ Ayrıca bu uygulama, çocuğun diğer öz ebeveyni üzerinden sahip olduğu nafaka hakkı (Unterhaltsanspruch) ve yasal olarak kendisine tanınmış olan miras ve saklı pay hakkından mahrum kalmasına yol açacaktır. Evlatlık ilişkisi sonucu, üvey anne ile öz anne arasındaki evliliğin sona ermesi durumunda dahi varlığını devam ettirecek olan ömür boyu sürecek hukuki bir ilişki tesis edilmiş olacaktır. Bu sebeple evlat edinme işlemi, ilgililerin ne içinde buldukları koşullara ne de ihtiyaçlarına uygun düşmektedir.

2- Ortak Evlat Edinme

Tescil edilmiş aynı cinsiyetli hayat ortaklarının beraber başka bir çocuğu evlat edinmeleri günümüzde uygulanan hukuk açısından (de lege lata-

¹⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. *Dethloff*, Assistierte Reproduktion und rechtliche Elternschaft in gleichgeschlechtlichen Partnerschaften- Ein rechtsvergleichender Überblick, in: *Funcke/Thorn*, Die gleichgeschlechtliche Lebensgemeinschaft mit Kindern- Interdisziplinäre Perspektiven, (yakında basılacak).

¹¹ Başka ülkelerdeki yasal düzenlemeler için bkz. *Dethloff*, Rechtliche Rahmenbedingungen für Regenbogenfamilien in Europa (yakında Zeitschrift für Familienforschung'da , özel sayı 2010); *Dethloff*, ZKJ 2009, 141 (145).

¹² Konuyla ilgili olarak bkz. *Frank*, FamRZ 2007, 1693 (1695f.); *Enders*, FPR 2004,60.

¹³ *Staudinger/Frank*, BGB, 2007, 1741.md. Rdnr. 42m. W. Nachw.

Alman hukuk sistemi içerisinde) mümkün olmamaktadır. Ayrıca taraflardan birinin daha önceden evlat edinmiş olduğu çocuğu diğer tarafın üvey evladı olarak evlat edinmesi yolu da olanaksızdır. LPartG 9. maddesinin 7. bendinin lafzından bu durumu sınırlayacak bir sonuç çıkarılamasa da, BGB 1742. maddedeki “zincirleme evlat edinme yasağından”, evlat edinme işleminin sadece karşı tarafın öz evlatları için gerçekleştirilebileceği sonucuna varılmaktadır.¹⁴ Hayat ortaklığındaki taraflardan biri (Lebenspartner) tek başına evlat edinebilir ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin açıkça tespit ettiği üzere; evlat edinmenin cinsel yönelimi bu konuda herhangi bir engel teşkil etmemektedir. AİHM, 2002 yılında, “eş-cinsel olmayı”, evlat edinme işlemi “çocuğun hakları ve sağlığı açısından güvenli olmadığı” gerekçesi ile reddederken ve bu durumu henüz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 8. ve 14. madde bağlamında ayrımcılık olarak değerlendirmezken¹⁵, 2008 yılında ise ret gerekçesinin (doğrudan ya da dolaylı olarak) evlat edinen kimsenin cinsel yönelimi ile ilgili olmayacağına hükmetmiştir.¹⁶

Evlat edinmek isteyen kişinin cinsel yönelimi, tek başına evlat edinme yoluyla ya da koruyucu aile sözleşmesi sonucu meydana gelen ebeveynlikte (bakıcı ve koruyucu ebeveynlik-pflegeeltern) evlat edinme işlemi ya da bakıcı anne-baba ilişkisinin oluşması açısından bir geri çevirme nedeni olarak kabul edilemezken¹⁷, tescil edilmiş hayat ortaklarının neden birlikte evlat edinme isteklerinin geri çevrildiği anlaşılmalıdır.¹⁸ Tek başına evlat edinmenin hemen ardından diğer tarafla çocuk arasında bir ebeveyn-çocuk ilişkisinin oluşması, bu ilişkinin hukuken tanınması ve güvence altına alınması çocuğun yararına olacaktır. Ayrıca kanun koyucunun, aynı cinsiyetli kişilerin evlat edinme işleminin çocuğun yararına olmayacağına yönelik kabulünü savunmak güçtür. Anglo-Amerikan hukukunda yapılan araştırmalar aynı cinsiyetli hayat ortaklıklarında yetişen çocuk ve gençlerin duygusal, sosyal ve fizyo-seksüel gelişiminin diğer ailelerdeki çocukların gelişiminden farklılık arz etmediği uzun bir süredir

¹⁴ *Dethloff*, yukarıda anılan kaynaklar. ; Grehl, Das Adoptionsrecht gleichgeschlechtlicher Paare unter verfassungsrechtlichen Gesichtspunkten, 2008, S. 19.

¹⁵ EGMR, FamRZ 2003, 149.

¹⁶ EGMR, NJW 2009, 3637=FamRZ 2008, 845.

¹⁷ *Tillmanns*, Festschrift für Rainer Frank, S. 272; *Muscheler*, Das Recht der eingetragenen Lebenspartnerschaft, 2. Aufl. (2004), Rdnr. 424.

¹⁸ Bununla ilgili olarak *Dethloff*, ZKJ 2009, 141 (146)

belgelemektedir.¹⁹ Devlet Aile Araştırmaları Enstitüsünün gözetimi altında BMJ'nin (Alman Adalet Bakanlığı) görevlendirmesiyle Bamberg Üniversitesi'nde yapılan son çalışmalar da bu bulguları teyit eder niteliktedir.²⁰ Aynı cinsiyetli hayat ortaklıklarında yetişmekte olan gençlerin ebeveynleriyle olan ilişkilerinde daha güçlü bir özgüven duygusuna, hoşgörüye ve daha geniş bir serbest hareket alanına ve irade özgürlüğüne rastlanılmaktadır. Yapılan çalışmada gökkuşağı ailelerinde yetişen çocukların toplumda ayrımcılığa maruz kaldıkları yönündeki iddialar etkili bulunmamış, bu konuda esas önemli olanın, çocukların çeşitli durumlarda maruz kalabilecekleri ayrımcılıkla mücadele konusundaki tutum olduğu belirtilmiştir.²¹ Çocukların bir gökkuşağı ailesinde yetişmeleri sonucu ayrımcılığa maruz kalacakları konusundaki iddialar aynı cinsiyetli hayat ortaklarının evlat edinmeleri konusundaki çekinceleri haklı çıkarmamakta, aksine çocukların maruz kalabilecekleri ayrımcılık ancak aynı cinsiyetli bir ailede yetişmelerinden kaynaklanabilmektedir. Zaten fiili olarak var olan bir ebeveyn-çocuk ilişkisinin hukuki olarak güvence altına alınmamasından kaynaklanan farklı bir muameleden bahsedilememektedir.²²

18

Bu sebeple olması gereken hukuk bakımından (de lege ferenda) tescil edilmiş hayat ortaklarına, "başka bir çocuğu ortak evlat edinme hakkının" verilmesi gerekmektedir. Bu durum, önceleri aynı cinsiyetli hayat ortaklarının evlat edinmelerine olanak tanımayan ancak daha sonra sadece üvey evladın evlat edinilmesine olanak tanıyan, sonraları ise birlikte evlat edinmeyi mümkün kılan diğer ülkelerdeki gelişmelere de uygundur. 1967 tarihli "Çocukların Evlat Edinilmesi konulu Avrupa Sözleşmesi'nde", birlikte evlat edinme hakkı, sadece (Ehegatten) evli çiftlere tanıdığı, 27.11.2008 tarihli gözden geçirilmiş metnin taslağı²³, istikrarlı bir ilişki içinde bulunan aynı cinsiyetli çiftlere de birlikte evlat edinme yolunu açmaktadır. Ancak İsveç gibi, evlat edinme hukukunu bu şekilde sonuca bağlayan ülkeler açısından da Sözleşmenin iptal edilmesine de gerek kalmamıştır.

¹⁹ Karşılaştırmak için bkz. *Flaks/Fishher/Masterpasqua/Joseph*, Lesbians Choosing Motherhood: A Comparative Study of lesbian and Heterosexual

²⁰ Daha fazla bilgi için bkz. *Rup*, S. 233ff.

²¹ *Rupp*, S. 257ff.

²² *Dethloff*, ZKJ 2009, 141 (147).

²³ Çocukların evlat edinilmesi hakkında Avrupa Sözleşmesi için bakınız: (gözden geçirilmiş metin) SEV-Nr.: 202, (çevrimiçi), <http://conventios.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=202&CM=1&CL=GER> (9. 12. 2009).

III- VELAYET HAKKI

Yürürlükte olan hukuk bakımından (de lege lata) aynı cinsiyetli hayat ortakları açısından, çocukla soy bağı bulunmayan tarafla birlikte ortak bir velayet hakkına sahip olma mümkün değildir. Böyle bir ortak velayet hakkı, (aynı zamanda da bakım, koruma ve gözetim yükümlülüğü), özellikle uzun süreli olarak çocukla aynı ev ortamının paylaşılması ve fiili olarak bir ebeveyn-çocuk ilişkisinin kurulması durumlarında dahi söz konusu olmamaktadır.²⁴ LPartG 9. madde 1. bendi, çocuğun öz ebeveyninin tek başına velayet hakkına sahip olması durumunda, günlük meseleler ile ilgili olarak söz konusu diğer tarafa “küçük velayet hakkı (kleines Sorgerecht)” vermektedir.²⁵ Sık karşılaşılan ve çocuğun gelişimi açısından telafisi mümkün olmayan durumların doğmasına sebebiyet vermeyen günlük meselelerde gerçek ebeveyne tanınmış olan velayet hakkına diğer tarafın ortak edilmesi ile üvey-ebeveynin çocuğun yetişmesine²⁶ yönelik sorumluluğunun hukuken tanınmış ve korunmuş olması amaçlanmıştır.²⁷ Bu düzenleme ile sosyal ailenin hukuki açıdan konumunun iyileştirilmesi açısından önemli bir adım atılmış olmaktadır.²⁸ Zira bu düzenleme ile çocukla soy bağı bulunmayan hayat ortağı, hayat ortaklığına dayanarak çocukla ilgilenebilir hale gelmekte (taetig sein) ve yapacağı her işlem için ayrıca izne tabi tutulması gerekliliği de söz konusu olmamaktadır.²⁹ LPartG madde 9, bent 1, cümle 1'e göre; velayet hakkına ilişkin yetkiler ise ancak velayet hakkına sahip olan ebeveynin olur vermesi ile kullanılabilir. İki taraf arasında anlaşma sağlanamazsa, tek başına velayet hakkına sahip olan ebeveynin kararı bağlayıcı olmaktadır.³⁰ Çocukla soy bağı bulunmayan hayat ortağının çocuğun fiili olarak bakım ve eğitimini üstlenmesi ile yüklendiği sorumluluğun derecesi, öz ebeveynin velayet hakkının münhasıran ona ait olması (velayet hakkına tek başına sahip olması) ya da velayet hakkının ortak olmasına göre değişmemektedir.³¹ Ancak, tek başına velayet hakkına sahip olma hakkı dar

²⁴ Bunula ilgili bkz. *Dethloff* LPartG 13.md Rdnr. 178.

²⁵ Üvey ebeveynin “küçük velayet hakkı”na ilişkin olarak karşılaştırınız *Löhnig*, FPR 2008, 157.

²⁶ Karşılaştırınız BGB md. 1687, I, 3.

²⁷ BT-Dr 14/3751, S. 39(45).

²⁸ Karşılaştırınız *BechOK BGB/Veit*, 1687b. md Rdnr. 1.

²⁹ *Palandt/Brudermüller*, LPartG, 9. md., Rdnr. 2.

³⁰ *Gernhuber/Coester-Waltjen*, Familienrecht, 60. md Rdnr. 3., *Löhnig*, FPR 2008, 157 (158).

³¹ *Staudinger/Salgo*, BGB, 14 baskı (2006), 187b. md Rdnr. 8.

yorumlanmalıdır. Şöyle ki: BGB 1687 I 2'ye göre de boşanma sonucu ya da ebeveynlerin ortak kararı sonucu günlük hata dair kararlarda bir taraf tek başına velayet hakkına sahip olabilir.³² Yürürlükte olan hukuk, hayat ortaklarının sona ermesi durumunda tatmin edici çözümler öngörmemektedir.³³ Ayrılıktan sonra, üvey ebeveyn ile olan ilişki genel olarak, BGB 1682 uyarınca korunmuş olmaktadır. Velayet hakkının kimde olacağı konusunda çocuğun yararı ilkesini gözeten bir uygulamanın tesisi ise tercih edilir bir durumdur.

IV- SONUÇ (GENEL DEĞERLENDİRME-BAKIŞ)

LPartG'in (Hayat Ortaklığı Kanunu) yürürlüğe girmesinden itibaren, çocuk sahibi olmak adına, tescil edilmiş hayat ortaklıkları için belirlenmiş olan genel şartların önemli ölçüde iyileştiği söylenebilir. Üvey evladın evlat edinilmesi yolunun açılması ile uygun durumlarda, tescil edilmiş hayat ortağının bu anlamdaki "sosyal ebeveynliğinin (soziale Elternschaft)" hukuken güvence altına alınması sağlanmıştır. Bu konudaki hakların hukuki olarak güvenceye alınması, özellikle suni dölleme yoluyla hayat ortaklarından birinin hamile kalmasında, diğer partnerin onayının aranması konusunda da önem arz etmektedir. Buna nazaran hukuki güvencenin doğrudan doğumla sağlanması ise daha tercih edilebilir bir durum olabilir. Ayrıca ilerleyen zamanlarda, birlikte evlat edinme de mümkün hale gelebilmelidir. Çocukla soy bağı bulunan hayat ortağının tek başına velayet hakkına sahip olduğu durumlarda diğer partnere çocuğun yetiştirilmesinde tanınmış olan kararlara katılma hakkı (ortak karar verme hakkı), olması gereken hukuk açısından (de lege ferenda) ortak velayetin bulunduğu durumlara da uygulanabilecek şekilde genişletilmelidir. "Üvey aile" olma durumu için ivedilikle gerçekleştirilmesi gereken reformlar çerçevesinde genel olarak üvey ebeveyne velayet hakkının verilmesi mümkün hale getirilmelidir. Tescil edilmiş hayat ortaklıklarında büyüyen çocukların sayısından çok daha fazla sayıda çocuk fiili beraberlikler içerisinde büyümektedir. Bu husus dikkate alınarak bu şartlardaki çocuklar açısından da daha geniş kapsamlı bir hukuki güvenceye ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Yeni aile yapılarındaki olağanüstü çeşitlilik ve karmaşıklık dikkate alındığında ancak her durum için ayrı çözüm getirilmesi yararlı olacaktır.

³² *Palandt/Brudermüller*, LPartG 9.md Rdnr. 2; *Motzer*, FamRZ 2001, 1034 (1040).

³³ Daha fazla bilgi için bkz. *Dethloff*, 13.md, Rdnr. 178.